

Acting certificate from a gymnasium. It contains handwritten entries in columns: 'Zároveň' (with), 'Platit-li zák. školně' (payable in school), 'Jak do třídy zák. přišel' (how to the class). It also lists the student's name, dates, and various subjects like Latin, Czech, and Mathematics, with handwritten marks and grades.

Artur Pachner (nedatováno)

Artur Pachner

Narozen - 24. března 1874 v Německém Brodě
Zemřel - 18. prosince 1943 v Osvětimi
(datum uvedené v Terežinské pamětní knize; ve skutečnosti zřejmě zemřel až na konci ledna roku 1944)
Transport Cf Pardubice – Terežín dne 5. prosince 1942
Transport Ds Terežín – Osvětim dne 18. prosince 1943

Ella Pachnerová (nedatováno)

Studoval na Gymnáziu v Německém Brodě (v letech 1883 – 1891), potom vystudoval medicínu na Karlově univerzitě v Praze. Stal se zubním lékařem, ale atestace měl i z jiných oborů (praktický a dětský lékař, internista a laryngolog). Byl úspěšným lékařem, používal při práci mnoho nových metod. Měl velké pochopení pro lidi a obětavě jim sloužil. Byl vědecky činný, vydával různé publikace, např. napsal článek *Hojení ran pomocí koloidního stříbra*. Také překládal, např. román Bernharda Kellermana *Devátý listopad*, jehož děj se odehrává ke konci 1. světové války v Berlíně.

Rodiče Elly: Ludvík Schiller a Anna, rozená Hallerová

Ludvík byl obchodník a zemřel ještě před válkou. Anna, matka Elly, byla vzdělaná a velice schopná žena, hrála šachy a manželovi vedla obchod a účty. Narodila se 19. září 1857 v Kalištích u Humpolce. Ve věku 84 let byla odtransportována do Terežína (transport AAr z Prahy dne 16. července 1942) a dále pokračovala 19. října 1942 transportem Bw do Treblinky. Stejným transportem s ní její i Arnošt a Elsa Pachnerovi z Brodu. Před odjezdem do Terežína prý Anna věřila, že i tam je možné dál žít a říkávala: *... hlavně musí mít člověk dobré boty*. Rodina Schillerových prý byla zbožnější, ale po zkušenostech s hilsneriádou se Anna přimlouvala za to, aby její vnučka Milada byla pokřtěná. Byla prý velmi ráda, že se Milada provdala za ārjce. Netušila tehdy, že si tím vnučka zachránil život...

Artur měl v plánu založit si soukromou zubní ordinaci v Praze, ale protože to bylo finančně hodně nákladné, usadil se v Chrudimích. Během první světové války působil jako lékař ve Vysokém Mýtě.

Artur byl také ohromný přítel zvířat. Měl doma malého aligátora, který ovšem rostl, a pak snad skončil v zoologické zahradě. Spolu s Arnoštem jako medici měli velkého psa, který se jednou při procházce na pražském korze vyřítl na děkana MUDr. Hlavu. Naštěstí vše dobře dopadlo.

Artur Pachner (nedatováno)

Oženil se s Gabrielou Schillerovou, narozenou 13. března 1881 v Polné v Jihlavě. Gabrielu v rodině oslovovali Ella. Vládla v kuchyni, byla zřejmě zručná kuchařka. Na pomoc měla hospodyní, ale ta jen škrábala brambory a myla nádobí. Byla prý upjatější a nedůvěřovala lidem. Z manželství Artura a Elly se narodila jediná dcera - Milada. Vnuk Martin si na Ella vzpomíná jako na milující babičku, která ho zahrnovala dárky.

Po příchodu Němců byl manželům Pachnerovým zabaven jejich dům v Chrudimích na Resslově náměstí č.p. 1. Bydleli pak nějaký čas v podnájmu u jiné židovské rodiny v Chrudimích Na Jánsku. Sem se s nimi tajně v noci přijela před jejich odjezdem do Terežína rozloučit dcera Milada. Jet ve dne si již nemohla dovolit, měla zákaz opustit Prahu.
5. prosince 1942 Artur a Ella odjeli transportem Cf z Pardubic do Terežína. Tady strávili rok. Artur napsal v Terežíně deník a sociologickou studii o Židech. Propašoval je ven, ale neví se, kde teď jsou. Po válce je měla dcera Milada, která je chtěla vydat, ale zřejmě k tomu nedošlo.

Ella Pachnerová (nedatováno)

ARNOŠT A ARTUR PACHNEROVÉ Z NĚMECKÉHO BRODU OZNAMUJÍ,
ŽE BUDOU V ÚTERÝ DNE 25. LEDNA 1898 O 12. HOD. POLEDNÍ SPOLEČNĚ NA ČESKÉM VYSOKÉM UČENÍ KARLO-FERDINANDOVĚ V PRAZE NA DOKTORY VEŠKERÉHO LÉKÁŘSTVÍ VEKŘEJNĚ POVÝŠENI.

Arnošt a Artur – oznámení o promoci

Artur zemřel zřejmě vysílením někdy na konci ledna 1944. V březnu roku 1944 pak byli během jedné noci (z 8. na 9. března) téměř všichni ze zářijových transportů zplynováni – ženy, muži, děti... Celkem asi 3 700 lidí! Jde o největší hromadnou vraždu českých občanů v našich dějinách! V první polovině července 1944 byl rodinný tábor v Birkenau zrušen úplně – téměř 6 500 starších a nemocných lidí a dětí bylo postupně zlikvidováno v plynové komoře a asi 3 500 mužů a žen schopných práce bylo odesláno na různá místa. Ella zemřela v plynové komoře. Dle svědků však byla relativně zdravá a v dobrém stavu. Za jiných okolností měla tedy velké šance vše přežít...

18. prosince 1943 Artur i Ella nastoupili do transportu Ds do Osvětimi. Podle Terežinské pamětní knihy se u tohoto transportu neprovádela po příjezdu obvyklá selekce. Oba se tedy dostali do tzv. rodinného tábora (Arbeitslager Birkenau bei Neu Berun = Pracovní tábor Birkenau u Nové Beruň), kde byli již od září 1943 soustředění čeští Židé z Terežína. Tento tábor měl sloužit pro sehraní divadla při případné kontrole Červeného kříže (něco podobného, jako se stalo v Terežíně). Panovali tu o něco lepší podmínky než ve zbytku Osvětimi, ale i tak byla úmrtnost obrovská (nemoci, hlad, vysílení...).

Maturity certificate from a gymnasium. It contains handwritten entries in columns: 'Zkoušeného' (examined), 'Jméno a stav otce' (name and status of father), 'Vysvědčení' (certificate), and 'Poznámky' (remarks). It lists subjects like Latin, Czech, and Mathematics with handwritten marks and grades.

Artur – maturitní vysvědčení (1891)

Milada Skálová roz. Pachnerová

Narozena - 21. listopadu 1904 v Chrudimích
Zemřela - 28. března 1997 v Arizoně (v USA)

Milada Skálová se synem Martinem a dcerou Lucií (nedatováno)

Díky smíšenému manželství Milada přežila válku, jako jedna z mála v celé rodině neprošla ani Terežínem. Na začátku války měla připravenou skryš v lese na chatě v Jílovém u Prahy, ale nikdy jí nevyužila. Díky manželovým kontaktům vlastnila kabáty s hvězdou i bez ní, legitimace s J i bez něj a po celou okupaci je používala podle předem důkladně promyšleného plánu. Nechodila na procházky, sama téměř nevycházela z bytu. Syn Martin vzpomíná na příhodu, kdy jednou jeli tramvají z očkovaní a jemu se udělalo nevolno a pozvracel se. Matka se tehdy musela legitimovat, ale naštěstí měla u sebe tu správnou legitimaci bez J. Jezdit tramvají bylo v té době již Židům zakázáno a přistižení by mělo tragické důsledky...

Roku 1932 se Milada provdala za JUDr. Jakuba Skálu a žila v Praze. Měla dvě děti (Martin je chemik, žije v Kanadě v Quebecu, Lucie žije v USA v Arizoně). Díky dochované korespondenci víme, že Milada posílala potravinové balíčky mamince a tatínkovi do Terežína i Osvětimi. Její syn si pamatuje, že posílání balíčků byl každodenní obřad. Také byl s matkou nakupovat snad stovku nebo dvě stovky krabic příslušných rozměrů ve velkoobchodě v Praze – Košířích. Některé krabice zbyly, když válka skončila. Šance, že balíčky došly do správných rukou, byla mizivá... To se ale Milada dozvěděla až po válce.

Jakub Skála s dcerou Lucií (nedatováno)

Milada studovala Gymnázium ve Vysokém Mýtě (1915 – 1919) a pak školu *École des hautes études sociales et politiques (Vysoká škola sociální a politická)* v Paříži. Dokončila ji roku 1926 a získala diplom.
Pracovala poté v Praze na ministerstvu zdravotnictví a brzy se z ní stala spisovatelka - autorka českých románů, povídek pro děti, dramaticka, publicistka. Překládala z francouzštiny. Při psaní jí s některými tématy pomáhal i otec. Společně vydali např. drama *Cherubín* (1937), které se zabývá tématem dědičnosti. Za okupace nemohla publikovat kvůli původu.

Miladin manžel se zachoval statečně, nerozvedl se s ní a byl za trest na konci války odsunut do pracovního tábora v Horním Slezsku. Odtud v lednu 1945 uprchl a skrýval se. Prožil útrapy a psychologický tlak po celou dobu okupace poznamenaly jeho zdraví, zemřel v roce 1963. Milada na konci války za pomoci známých získala potvrzení, že je roznáščka bacilů a v bytě do páchlo dezinfekce, kdykoli hrozila návštěva gestapa. Němci se začali bát, byli méně důslední v provádění příkazů a Milada jim tak unikla. Po smrti manžela v roce 1966 odešla i s dětmi do ciziny.

Handwritten letter from Milada Skálová to Josef Jahodovi, dated 11. III. 1944. The letter discusses her situation, her husband's fate, and her hope to see her children again. It mentions her work and the difficulties of life under occupation. The letter is written in Czech and is quite personal in tone.

Milada Skálová – dopis spisovateli Josefu Jahodovi, 11. března 1944

Havlíčkobrodští zmizelí sousedé

ZŠ Štoky
Kateřina Boumová, Pavlína Brožová, Eva Dušáková, Denisa Jelínková, Lenka Klínčuchová, Eliška Konupková, Petra Kohoutová, Lucie Křížová, Monika Křížová, Gabriela Kubátová, Bára Molnářová, Karolína Palánová, Tereza Prokšová, Kateřina Rýpalová, Marie Váchová
Mgr. Barbora Voldřichová

Logo for the project 'Zmizelí sousedé' (Missing Neighbors). It features a map of Havlíčkov Brod and a list of names: ZŠ Štoky, ZŠ Smetanovo náměstí, ZŠ U Štěstěny, ZŠ U Zvonice, ZŠ U Zvonice, ZŠ U Zvonice, ZŠ U Zvonice. Below the map, it says 'Projekt Zmizelí sousedé koordinuje Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze ve spolupráci s občanským sdružením Zapomenutí.'